

Foto: Thomas de Lange Wenneck

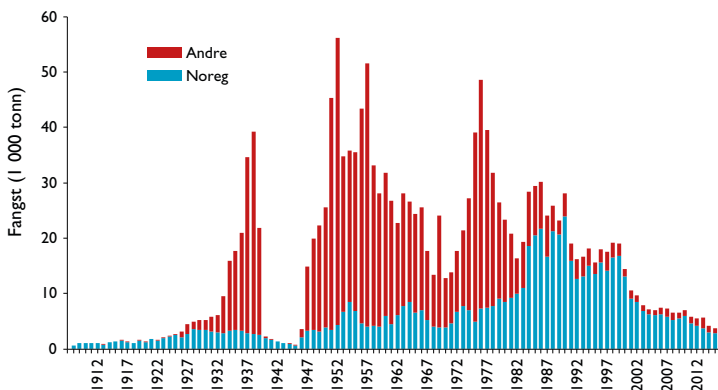
Status og råd

Bestanden av vanleg uer har hatt sviktande rekruttering sidan tidleg på 1990-talet. Toktresultat og fangstratar frå trålfisket viser ein klar nedgang og at bestanden no er mindre enn nokosinne. Sidan 2005 har dødelegheta som følgje av fiske, auka og er i dag høgare enn tidlegare observert, og langt over det tilrådelege. Vanleg uer er klassifisert som sterkt trua art på den norske raudlista frå 2010. Eit sterkt yngelvern er viktig for å sikre rekruttering og at bestanden blir bygd opp att. ICES tilrår at det ikkje vert fiska på denne bestanden. Havforskningsinstituttet støttar dette rådet. Bestandsmodellering viser at dersom rekruttering og fangstar vert oppretthaldne på dagens nivå (knappt 5 000–6 000 tonn årleg) kan bestanden kollapse før 2020.

Fiskeri

Fisket etter vanleg uer blir regulert ved hjelp av bifangstreglar, fredingstid og i mindre grad også reiskapsregulering. Årsklassane det siste tiåret har vore svært svake, og mengda av umoden fisk går stadig nedover. Forskarane har indikasjonar på ei noko betre rekruttering i enkelte årsklassar etter 2003, men det er ein viss risiko for at delar av den registrerte yngelen kan tilhøyre den større snabeluerbestanden, sidan artane er like av utsjånad på yngelstadiet. Reguleringstiltaka er i dag utilstrekkelege. ICES gjentek rådet om stopp i alt direkte fiske, utvida freding og skjerpa bifangstreguleringar for trål. Den norske fangsten i 2015 vil bli kring 2 800 tonn (3 050 i 2014).

Rapportar frå fiskarar tyder på at fredinga har ført til lettare tilgjenge av vanleg uer. Noreg har dei siste tiåra tatt 80–90 % av totalfangsten av nordaustarktisk vanleg uer. I 2015 fiska andre land rundt 1 000 tonn (figur). Trål og garn er dei viktigaste reiskapane. Den alvorlege bestandsstusjonen tilseier strengare reguleringar. Ved fiske med trål utanfor 12 nautiske mil kan ein i 2016 ha inntil 20 % bifangst av uer, innanfor 12 nm inntil 10 %. Det er forbudt å fiske uer med konvensjonelle reiskap nord for 62° N, men det gjeld ikkje fartøy under 15 meter som fiskar med juksa i juni – august. Ved fiske med konvensjonelle reiskap er det tillatt å ha inntil 10 % bifangst av uer, men fartøy under 21 meter kan ha inntil 30 % bifangst frå 1. august–31. desember. Bifangst av uer reknast i rund vekt per veke. Ei arbeidsgruppe sett ned av Fiskeridirektøren føresler eit dedikert tokt for vanleg uer i yngletida om våren og betre metodikk for kartlegging og mengdemåling av vanleg uer på instituttet sine torskefisktokt.

108 års fangsthistorie for nordaustarktisk vanleg uer (*Sebastes norvegicus*).
Catches of *Sebastes norvegicus* since 1908.

Vanleg uer – *Sebastes norvegicus* – Golden redfish
Andre namn: Raudfisk – *Sebastes marinus*
Familie: Scorpaenidae
Maks storleik: 1 meter og meir enn 15 kg
Levetid: Over 60 år
Leveområde: 100–500 meters djup i Nordsjøen–Barentshavet, også i norske fjordar
Hovudyngeområde: Vesterålen, skallar langs nordlandskysten, Haltenbanken og Storegga
Gytetidspunkt: April–mai
Føde: Plankton viktigast dei første leveåra, deretter større plankton og fisk
Særtrekk: Ueren ynglar, dvs. han “gyt” levande larvar

Nøkkeltal:

KVOTERÅD 2016: Ikkje direkte fiske, og strengare verneiltak må innførast
 FANGST 2015: Norsk fangst: 2 800 tonn, totalfangst: ca. 3 800 tonn
 NORSK FANGSTVERDI 2015: For begge uerartane samla, ca. 240 millionar kroner.

Fakta om bestanden:

Vanleg uer føder levande 4–6 mm yngel i april–mai. Paringa føregår om hausten, og i yngleområdet om våren kan det difor vere reine hofiskkonsentrasjonar. Som toåring er vanleg uer 10–12 cm, og han veks så om lag 2 cm per år til han blir kjønnsmoden. Som 11–12-åring og 30–35 cm lang, er halvparten av vanleg uer kjønnsmoden. Vanleg uer lever på 100–500 meters djup på kontinentalsokkelen, langs kysten og visse stader inne i fjordane. Han er utbreidd nord til nordvest for Spitsbergen, men finst sjeldan i fiskbare mengder nord for Tromsøflaket/Bjørnøya. Yngleområdet strekkjer seg langs eggakanten og kontinentalsokkelen frå Shetland og nordover til Andøya, med Storegga, Haltenbanken og Vesterålen som dei viktigaste områda. Vanleg uer lever utelukkande av dyreplankton i dei første leveåra. Deretter går han over til krill, lodde, sild og torskefisk. Som byttedyr er småueren viktig føde for torskefisk og kveite. Det er ikkje påvist nemneverdige endringar i gytealder, produksjon eller utbreiing som følgje av endringar i klima, men dei siste åra er det gjort gode bifangstar av vanleg uer så langt nord som ved Bjørnøya.